

SPOR ORGANİZASYONU DÜZENLEYEN FEDERASYONLARINKARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Beden Eğitimi ve Spor

“İnsanın bü-yü-me, gelişme ve dav-ranış şekline göre seçilen fi-zik--sel aktivite-lerin hare-kete dayalı olarak yapıldığı bir eğitim şekli” olarak ifade edilen beden eğitimi Tamer’(1987) e göre,“Fiziksel hare-ketle-rin planlı bir geliş-me doğ--rultu-sunda yaşantıya dönüştürül-me-si-” olarak tanımlanmaktadır.

Spor ise “Kişinin belli dü-zen-le--meler içinde fiziksel aktivitesini ve motorik beceri-lerini zihin-sel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliş-tiren ve bu özel-lik-lerini belirli kurallar içinde yarış-tırmasını amaçlayan biyo-lojik, peda-gojik ve sosyal bir uğraştır”(İnal 2004).

“Belirli kurallar altın-da araçlı veya araçsız, ferden veya grupla, boş zaman veya tüm zamanını alacak şekilde meslekleş-tirerek yaptığı, sosyalleş-ti-ri-ci, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavram” olarak ortaya konulmaktadır (BOMPA, 1998).

Tüm bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi, Spor; sağlık, boş zamanları değerlendirmek ya da performans gibi hangi amaçla yapılırsa yapılsın, içinde hep yarışma kavramı vardır (Koludar 1998). Spor yapan kişi ya da gruplar rakipleriyle, zamanla, doğa koşulla-rıyla veya en azından kendileriyle yarışır.

Sağlıklı toplumlar yaratmak için be-den eğitimi ve sporun önemini erken kavrayan toplumlar, bu faaliyetlerin düzenli ve bilimsel temellere dayalı olarak beden eğitimi ve spor alanında teşkilat yapılarını düzenleyerek gereken yatırımları yapmışlar ve etkinliklerini artırmışlardır.

Yurdumuzda da beden eğitimi ve Spor ile ilgili adı geçen etkinliklerin yürütülebilmesi için Kamu Kuruluşu olarak 21/5/1986 tarihinde 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) teşkilat ve görevlerini belirleyen kanunun kabul edilmiştir. Adı geçen Kanunun 18. maddesinde de “bir ya da birden fazla spor dalında faaliyetlerin sevk ve idaresini yürütmek amacıyla Spor Federasyonları oluşturulmuştur.

Spor Federasyonlarının, ülke içinde spor dallarını tanıtmak, geliştirmek, spor organizasyonları düzenlemek ve bağılı oldukları uluslararası federasyonların izni ile uluslararası kurs, seminer ve benzeri sportif organizasyonları düzenlemek gibi görevleri vardır.

Spor Organizasyonları

Organizasyon terim olarak "Yunanca organon yani uzuv kelimesinden gelmektedir. Uzuv; bir bütünü veya canlı bir varlığın yaşamını sürdürüebilmek için gereksinim duyduğu ve bir işlev (fonksiyon) ifade eden parçasıdır (Eren 1996).

Spor organizasyonu ise; "sosyal bir kişilik veya kuruluş olarak spor endüstrisinde yer alan, belirli amaçlar çerçevesinde yönetilen, rasyonel bir yapıya ve işleyiş sistemine sahip olan ve göreceli olarak belirgin sınırları bulunan" bir kavramdır. Spor yarışmaları ile sportif amaca yönelik her türlü spor faaliyetlerini kapsayan ve bu faaliyetlerin organizasyonu, yönetilmesi ve

gerçekleştirilebilmesi için yürütülen planlı, programlı çalışmalardır (Slack 1997).

Sporun beş bin yıllık tarihsel sürecinde spor organizasyonlarının şölenler/spor şenlikleri şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Tarihte ilk spor organizasyonları Eski Yunanlılar tarafından düzenlenen Antik Olimpiyat Oyunlarıdır (M.Ö. 8. ve 7. yüzyıllar).

Bu düzenlemeler, tarihteki ilk spor organizasyonlarının örneği olurken, bugünün organizasyonlarının hazırlıklarındaki temeli oluşturmuştur (Jensen 1980).

19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren ise, spor çeşitli uluslar arası kuruluşlar şeklinde evrensel çapta, örgütlenmiştir. Bunlardan biri de, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UAOK) ve ülkelerdeki uzantısı Milli Olimpiyat Komiteleridir.

UAOK yaptığı toplantılar sonunda olimpiyatların dört yılda bir düzenlenmesini kararlaştırılmıştır. Böylece, ilk modern olimpiyat 5 Nisan 1896 tarihinde Atina'da 14 ülkeden 245 sporcunun katılımı ile gerçekleşmiştir (Zeigler 1973).

Yine, 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren çeşitli spor dallarına ait dün ya çapında Uluslar arası Federasyonlar, ülkeler çapında ise Ulusal Federasyonlar kurulmuş ve bu kuruluşlar tarafından çeşitli branşlarda organize edilen, dünya ve kıta şampiyonaları, bölgesel şampiyonalar ve uluslar arası yarışmalar yapıldığı görülmektedir (Saltuk 1995).

Spor organizasyonlarının düzenlenmesi, organizasyon öncesi, organizasyon esnası ve organizasyon sonrası her aşamada yapılması gereken işlerin ve görevlerin belirlenmesini gerekli kılar.

Türkiye'de Spor Federasyonları

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün kuruluş kanununun 18. maddesi "Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idare bakımından birer federasyona bağlanır. Kurulan federasyonlar kendi spor dallarındaki faaliyetlerin sevk ve idaresinde serbesttirler. Genel Müdürlük bu hizmetleri ve sonuçlarını çeşitli yönlerden sürekli denetlemektedir.

Bu çalışmada ülkemizde uluslar arası spor organizasyonu düzenlemiş olan fe-de-rasyonlarımızın düzenlemiş oldukları uluslar arası organizasyonlarda görevlendirdikleri personellerin yaş, cinsiyet, işleri ile ilgili bir eğitim alıp almadıkları ve mesleki kıdemleri yanında yabancı dil bilip bilmedikleri ile lisansiyer olarak spor yapıp yapmadıkları kendilerine uygulanan anketlerden öğrenilmeye çalışılmıştır.

Daha sonra, gene deneklere anketin ikinci bölümünde bir spor organizasyonunun temel unsurlarını içeren ve uluslar arası bir organizasyon gerçekleştirmek için gerekli olan konular sorularak elde edilen veriler ile kimlik bilgileri arasında bir ilişkinin olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Sonuç

Kimlik bilgileri ile ilgili olarak elde edilen veriler sonunda;

Federasyonların yapısında görev alan yöneticilerin % 28' ini 29 yaş ve altı, %62,3'ünü 24-39 yaş arası, %38,7 sinin 40 yaş üzerinde(Tablo 1), %58,7'sinin bay, %41,3'ünün bayan olduğu görülmektedir.

Spor federasyonları yapısında görev alan yöneticilerin %36'sının lise, %64'ünün ise üniversite mezunu oldukları, %49,3'ünün yabancı dil bildiği, %50,7 sinin ise bir yabancı dil bilmedikleri, aylık gelir dağılımlarının %84,7 sinin 400-800 ytl, %13.3 ünün 801 ytl üzerinde gelire sahip olduğu görülmektedir.

Yöneticilerin hizmet sürelerine göre dağılımlarında; %50,6'nın 2-4 yıl arası, %21,4 'ün 5-8 yıl, %28'in ise 8 yıldan daha fazla yönetici olarak görev yaptıkları, %36'nın mesleki alanda özgün eğitim alması yanında, %64'ün ise alana özgün eğitim almadığı ve meslekleri ile ilgili olarak düzenlenen seminerlere %49,3'ün katıldığını, %50,7'nin katılmadığı, görülmektedir %46,7' nin lisanslı olarak bir spor dalıyla uğraşmasına rağmen, %53,3'ün ise lisanslı olarak bir spor dalıyla uğraşmadığı,

Yeni bir yapılanma içinde olduğu görülen Federasyonların mevcut kadrolarının yaşları, tahsil seviyeleri ve hizmet süreleri ile aylık maaş seviyeleri paralellik göstermektedir. Yöneticilerin yarısından fazlasının lisanslı olarak bir spor dalıyla uğraşmadığı (%53,3), alana özgün eğitim almayanların %64 düzeyinde olduğu federasyonların kadrolarında yer alan yöneticilerin bir de mesleki seminerlere katılım oranının %49,3 olması oldukça düşündürücüdür.

Düzenledikleri uluslar arası organizasyonda spor organizasyonunun temel unsurlarını içeren konularla ilgili cevaplarından elde edilen veriler sonunda;

Spor federasyonlarında yer alan Erkek ve bayan, genç yöneticilerin organizasyonlar anında kısmen bürokratik engellerle karşılaşıldığını ifade ettiklerinin görülmesine rağmen meslekte hizmet süreleri daha fazla olan ve Alana özgün eğitim alan erkek ve bayan yöneticilerin bürokratlar ile daha kolay iletişim kurmaları ve problemleri aşmada daha başarılı oldukları,

Bürokraside eşgüdümlemenin yeterli olmadığı ve işlerin yürütülmesinde bürokratlardan yeterli desteği kısmen aldıkları,

Organizasyon öncesi belirlenen tahmini bütçenin kısmen yeterli olduğu,

Organizasyon anında ihtiyaç duyulan ekonomik konularda federasyonun kendi bütçesinin yetersiz kaldığı,

Özel ku-ruluşlardan yeterli desteğin sağlanmadığı,

Federasyonların kendilerine ait spor tesislerinin, Katılımcılar için ihtiyaç duyulan antrenman ortamının, konaklama tesislerinin ve diğer tesislerin kısmen yeterli olduğu,

Sağlık hizmetleri ve Basın-yayın ile Komitelerde yer alan kadroların kısmen yeterli olduğu,

Organizasyonda görevlerin yerine getirilmesi aşamasında Yasal düzenlemelere ihtiyaç olup olduğunu ifade eden deneklerin organizasyon öncesinde belirlenmiş hedeflere ulaşılmasının kısmen gerçekleştirilebildiği deneklere uygulanan anketlerden elde edilen verilerde açıkça görülmektedir.

Uluslar arası organizasyon düzenleyen federasyonların, bürokrasiden gerekli desteği yeterince görmediği, bürokraside engellemeler ile karşılaştıkları, federasyonlarda görevli personelin mesleki açıdan gereken seviyede eğitilmiş olmadığı, organizasyonlar için önceden belirlenen hedeflere ulaşılamadığı basın-yayın, sağlık, ulaşım gibi komitelerde görevlendirilen personeller ile, organizasyonun gerçekleştirilmesi için oluşturulan komitelerde yer alan personellerin kısmen yeterli oldukları, birimler arasında eşgüdümleme problemleri yaşandığı, organizasyonlar için ayrılan bütçenin yetersiz kaldığı, organizasyonlar için özel kuruluşlardan yeterli desteğin sağlanamadığı, katılımcılar için konaklama, çalışma ortamı ve spor tesislerinin kısmen yeterli olduğu görülmektedir.

Bu nedenle; uluslar arası organizasyon düzenleyecek federasyonların karşılaştıkları bürokratik engelleri ortadan kaldıracak yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu, görevlendirilen personellerin daha itinalı bir şekilde seçilmesi ya da mevcut personelin mesleki açıdan gelişmelerinin sağlanması için eğitim hizmetlerinin düzenlenmesi, özel sektöre bu tip uluslar arası organizasyonlara destek sağlayabileceği yasal kolaylıkların getirilmesi, hatta tüm federasyonlarımızın bünyesinde yer alan GSGM teşkilat yapısı içerisinde bu tip uluslar arası organizasyon düzenleyecek profesyonel kadroların yer aldığı bir yapının oluşturulmasının daha başarılı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

Bompa T O (1998) (Çeviri: İlknur KESKİN, A Burcu TUNER) Antrenman Kuramı ve Yöntemi. Bağırhan Yayınevi Ankara.

İnal A.N (2004) Beden Eğitimi ve Spor Bilimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Jensen C.R (1988) Administrative Management of Physical Education and Athletic Programs, Philadelphia.

Koludar S (1988) Futbolda Antrenörlük ve Eğitim Öğretim İlkeleri. Türk Tarih Kurumu Basım--evi Ankara

Saltuk S (1995) Antik Stadyumlar, İnkilap Kitabevi, İstanbul.

Slack T (1997) Understanding Sport Organizations the Application of Organization Theory, Human Kinetics Book, Illinois.

Tamer K (1987) Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Anadolu Üniversitesi AÖF Eğitim Ön Lisans Programı Eskişehir.

Spor Organizasyonları

Yazar Yrd. Doç. Dr. Ali Niyazi İnal

Zeigler F (1973) A History of Sport and Physical Education, Stipes Campaign, Illinois.